

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACC O I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

CONJUNCIO NACIONAL

Per què no dir-ho? Entenem que ha arribat el moment de llençar una afirmació patriòtica que és al cor i al pensament del grup de catalans, de matisos diversos, que s'apleguen a l'escalafó d'aquest « Foc Nou » que pensa, ans que tot, en Catalunya. I l'afirmació en qüestió és la següent: Cal anar de seguida, ràpidament, el més ràpidament possible, a un bloc català de caràcter nacional que reunixi totes les forces democràtiques de Catalunya.

Ara bé. En aquestes mateixes pàgines hem publicat un manifest redactat a Barcelona i parlant d'un Front Nacional Català (núm. 1 de Foc Nou) que varem inserir a títol informatiu. El manifest de referència, tanmateix, tot i ésser un document literàriament bo i exposar una doctrina perfectament nacionalista, no queda al nostre entendre suficientment clar.

No n'hi ha prou amb fer un bon manifest, ni n'hi ha prou amb trobar un nom simpàtic i vibrant que respongui a una gran generosa idea d'unió catalana, abans que tot, fer aquesta unió i per fer aquesta unió cal que les forces representatives dels partits democràtics cridats a unir-se, l'hagin acordada.

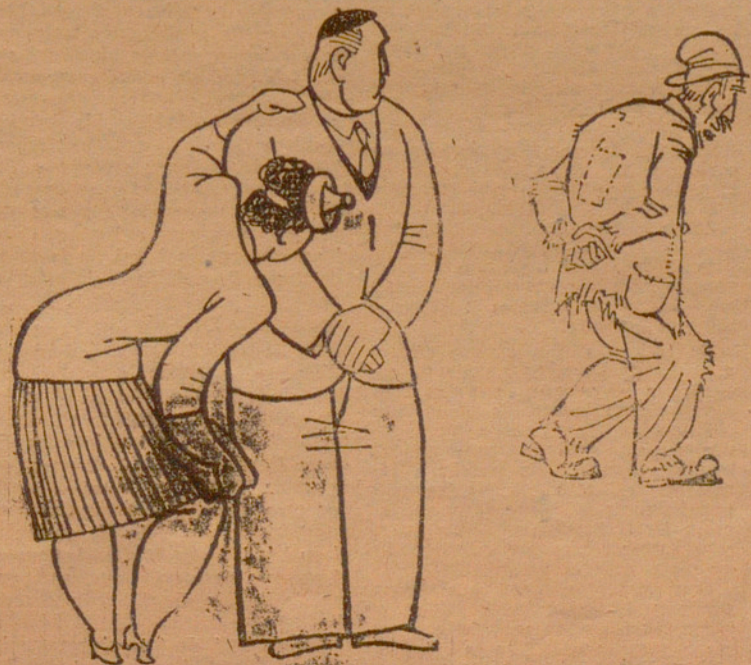
Cal parlar amb claredat, defugir els equívocs i obrar a la llum del dia. Si a la nostra terra encara no es pot fer, podem fer-ho a la terra de la França lliure, d'avui. Un Front Nacional a base d'individualitats de tots els partits, portaria als mateixos defectes d'origen d'altres aglutinacions similars que no tenen personalitat nacional, no solament perquè depenen d'organismes no catalans, sino també perquè s'han constituït amb aportacions personals isolades d'elements provinents de diversos partits. Un Front Nacional autèntic ha d'ésser constituït, indispensablement, per la conjunció efectiva de les grans organitzacions democràtiques i sindicals de casa nostra i ha de tenir personalitat pròpia independent.

El nostre desig i el nostre entusiasme, però, no ens han de privar de tocar de peus a terra ni de veure les coses tals com són. És fàcil la realització d'aquest bloc nacional? D'una manera ràpida, com tots voldrien, no. La gent està dispersada. No podem creure que els catalans del Migdia de França puguin decidir ells sols de l'esdevenidor de Catalunya sense comptar amb els que són a Londres, a Mèxic, a Xile, a Nova York, a París, a Suïssa i sense posarse d'acord uns i altres amb els que són a Catalunya, a la preso o en llibertat provisional. Cal fixar un programa nacional polític i social que plagui a tothom i cal comptar amb l'assentiment i la col·laboració de les organitzacions obreres. Encara caldrà fixar, a més a més, un pla d'acció comuna per a l'aplicació del programa del front.

Tot això no és fàcil. Els bascos ho han fet, com deia l'Eugeni Xammar en el seu article de la setmana passada. Per què no podem fer-ho nosaltres? Potser perquè els bascos, menys nombrosos que nosaltres i aglutinats fora de la casa llur des de molt abans que nosaltres, han pogut guardar a l'exili una unitat moral i material que la dispersió nostra ha fet impossible durant la guerra.

Però no ens desencoragem. La idea està llançada; a Catalunya actuen ja alguns elements de diversos partits sota la bandera del Front Nacional. Res no s'ha perdut. Els catalans de l'exili, des dels partits més representatius al ciutadà més modest coincideixen tots. Procurem que els homes de cada partit (Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana Republicana, Estat Català, Unió Democràtica de Catalunya) exigixin de llurs organitzacions respectives una actuació encaminada a aconseguir-ho. Que els catalans pertanyents sindicalment a organitzacions obreres catalanes, reclamin una decisió semblant. I que es nomeni un comitè d'organització, d'estudi o de preparació del Front o Bloc Nacional Català integrat per elements actius, intel·ligents i més representatius possible de cada partit, per a portar la idea endavant.

I ja a l'agulla de seguida, en comptes de perdre temps amb proclames, manifestos, assemblees i reunions inoperants. « Foc Nou », que ja té la seva posició en aparèixer, es posa avui al servei d'aquesta idea i vota des d'ara per la creació ràpida d'un Front Nacional Català que sigui la conjunció autèntica de totes les forces democràtiques de Catalunya i organitzacions obreres catalanes sota una bandera de treball, de democràcia, de llibertat, d'ordre i de realitzacions socials justes.

TAL COM EL VEURE, FOU ARXI-MILIONARI. ERA UN GRAN TRAFICANT DE « MARCHÉ NOIR ».

Entrevius de « FOC NOU »

POMPEU FABRA

ens diu que mai no ha perdut la seva fè en Catalunya, que veuria amb simpatia la formació d'un Bloc Nacional Català i que durant l'exili ha escrit dos llibres

Un dels homes més senzills, més simpàtics i de tracte més agradable que tenim a Catalunya és, sense cap dubte, el Mestre Pompeu Fabra.

L'experiència ens ha demostrat en el curs d'una intensa vida periodística que la veritable grandesa dels homes es revela sempre per aquesta senzillesa, per aquesta simplicitat de les grans figures. La « pose », el cerimonial, les avant-sales i els aires distants i solemnes, solen dissimular gairebé sempre figures de patums, ànimes d'arribistes i intel·ligències mediocres.

Fa quinze dies varem tenir el gust de prendre cafè amb els dos grans Mestres catalans, Pompeu Fabra i Pau Casals. Estaven asseguts costat per costat, davant nostre, a la taula d'un menjador modest, però confortable, de Prades. Tots dos fumaven com uns condemnats. Llurs pipes semblaven xemeneies de locomotora a tot vapor. La pipa de Pau Casals, vella i tronada, plena de benes i de papers que embolicaven les junteres, devia tenir tresors amagats de carburació i de gust. La de Mestre Fabra, d'aspectes exteriors més solids, oferia també els seus aires de vetustesa dignes i venerables.

Hom parlava de Catalunya, de la Catalunya futura, i tots dos Mestres coincidien en desitjar una Catalunya nova, forta i puixant, unida per una democràcia depurada de traïdors, de demagogos i d'incapaços. Hom parlava de música i aleshores la pipa de Pau Casals carburava més que la de Mestre Fabra. Per contra, quan es parlava de la llengua catalana, haurieu vist la pipa de Mestre Fabra fumejar com un volcà. El termòmetre de fum que regulava la conversa d'aquests dos exemples típics de grans homes senzills, era la pipa.

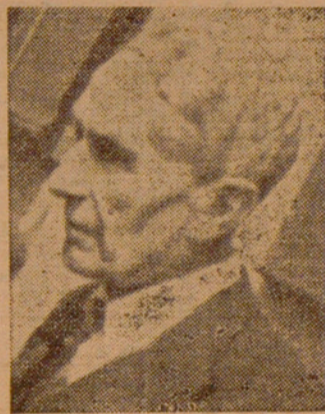
En sortir de la villa Claudette, on vivien Pau Casals i el nostre company Alavedra, varem acompanyar Pompeu Fabra fins a casa seva la qual cosa ens permeté una excursió de més d'un quilòmetre a pas de passeig al costat del Mestre. I de la conversa que varem tenir-hi de cara a « Foc Nou » heu's-en-aci les coses més essencials:

— Mai no he perdut — ens diu Pompeu Fabra — la meua fe en Catalunya. Jo he estat sempre dels optimistes, dels que han cregut fermament que la nostra pàtria superaria totes les proves, tots els obstacles, totes les persecucions. He tingut confiança en els catalans i crec que l'amor a la pàtria farà convergir en un bloc comú totes les voluntats, totes les aspiracions i tots els esforços.

— Que us semblen — preguntem — les gestions que es porten a terme per a la formació efectiva i justa d'un bloc català que realitzi ací i a casa nostra aquest vostre ideal que és, indubtablement, l'ideal de molts, sino l'ideal de tots?

— Me n'han parlat i he acollit amb entusiasme els projectes que tendeixen a realitzar-lo. Però cal que sigui un moviment general per al qual es mobilitzin totes les forces democràtiques i obreres genuïnament catalanes. Un bloc català en aquestes condicions seria una garantia segura d'una renovació catalana plena de promeses.

El Mestre no ha perdut mai el contacte amb la gent representativa de Catalunya, d'ací i de fora d'ací. A Prades ha rebut sempre la visita d'alguns dels innumerable amics i admiradors que són, com ell, a l'exili. I la seva invariable posició de nacionalista acèrrim, de patriota optimista, ha servit d'estimulant a més d'un català

deprimint per l'exili, desencoratjat per la durada del calvari, pessimista de tanta enyorança.

Pompeu Fabra, que ja ha depassat la setantena, se sent jove i vigorós com un jove de trenta. El treballa activament. Ara, tot parlant-nos del seu treball, els seus ulls s'illuminen de joia ingenüa, d'una flama viva i alegre:

— Ja ho podeu dir. Treballo molt. No vull perdre el temps. He acabat una « Gramàtica catalana en anglès » iestic a punt d'enllestir una altra obra que considero molt important. És una « Gramàtica catalana per als Mestres », obra extensa de vast contingut filològic i gramatical destinada a la preparació dels joves pedagogs catalans. Veieu? Així l'exili té una utilitat i de la nostra llarga estada fora de la pàtria n'haurà quedat quelcom de bo i d'interessant.

Tothom sap que el nostre ilustre filòleg té dues febleses notories (és dir, « tres » comptant-hi la seva inseparable pipa), aquestes dues febleses són: l'estudi i... l'esport. Sempre hem cregut que Mestre Fabra és una mica anglès i això caldrà explotar-ho ja que nosaltres hem estat sempre al costat dels aliats. Fet aquest parentesi afegim que els dos esports que més li agraden són el tennis i l'excursionisme.

L'excursionisme! Només de parlar-ne, ja li venen al pensament, amb

una certa melangia, els « campings » al Pirineu amb En Lluís Arnaot i els seus germans, En Nicolau i tota una colla de rodaires muntanyencs de casa nostra. Com que el Mestre sap que venim de Tolosa, en pregunta de seguida per l'Arnalot pel qual sent una afecció gairebé paterna i està contentíssim quan li diem que és dels fogaiers més actius que alimenten les flames de « Foc nou ». El Mestre ha anat al Canigo diverses vegades i té l'excursionisme tant a la massa de la sang que, tot passejant, fa trajectes de quinze quilòmetres com aquell qui res. L'altre dia — es ell mateix el qui ens ho explica a fall d'anècdota — sortí de casa seva després de dinar i tot passejant es trobà al poble de Gonat. No es veia ànima vivent pel carrer i li costà de trobar una bona dona a la qual preguntà on es podia anar a prendre una cervesa. La dona li ensenyà el cafè del poble i el Mestre s'hi dirigí tot seguit. Però en entrar-hi, es recordà que no era la primera vegada que s'asseia en aquell establiment car hi havia estat amb uns amics, venint del Canigo, l'any 1892. Per això, aquesta vegada, en servir-li la cervesa el patro del cafè, el Mestre li digué:

— Fa cinquanta dos anys que vaig venir a prendre cafè ací. Els propietaris de l'establiment s'havien afilat dos bessons de l'Assistència Pública de Perpinyà. Recordo que em va frapar la semblança d'aquelles dues criatures que jugaven a bales sobre el mosaic i que en fer-ho remarcava el cafeter va explicar-me la història.

El propietari d'ara es mirà En Pompeu Fabra obrint uns ulls com unes taronges, cridà la seva dona i li digué:

— Mira, aquest senyor ha conegut els avis. Ha vist jugar a bales el meu pare amb el seu germà bessó...

Aleshores la senyora es mirà el Mestre amb ulls de meravella i anà a cercar la quitxalla perquè també l'admiressein...

I Pompeu Fabra somrigué, entermit, davant d'aquella evocació sentimental de l'arbre genealògic del cafeter feliç.

Domènec de BELLMUNT.

Reflexions d'un Catalanista

Les masses de l'Esquerra

Al departament del Pirineu Oriental, a les terres del Rosselló i de la Cerdanya, del Conflent i del Vallespir, les masses de l'Esquerra es mouen, i si es mouen es senyal de que viuen.

Les masses de l'Esquerra? Perfectament, si senyors, les masses de l'Esquerra, d'aquest gran partit català de soca i arrel, que porta el nom d'Esquerra Republicana de Catalunya. L'alcalde de Sant Celoni, el jutge de Montbrío, el veterinari de Ripoll, el fabricant de mitges de Calella o de Canet i el seu tenedor de llibres, i el metge també, i l'advocat i l'arquitecte, barrejats amb el parcer i el terratinent, amb el botiguer del Born, amb el teixidor de Sabadell i el filador de Navarles, els homes d'estudi al costat dels homes d'ofici i dependents del comerç i de l'industria, els pagesos del Vallès i del Camp de Tarragona, del Pla d'Urgell, del Pla de Bages i de la Plaça de Vic, els hortolans del Baix Llobregat i del Maresme, els pescadors de l'Estartit i

de l'Ametlla de Mar, els tapers de l'Empordà i els apotecaris d'Olot. Tots hi són.

Tots en són. El federal de tota la vida, esdevingut militant de l'Esquerra en veure que se li acostava l'hora de la mort. El menys de trenta anys de la J. E. R. E. C., amb la clenxa ben partida, l'ull obert, el nas decidit, el geste breu, el pas ferm i tota la vida davant d'ell. El vell catalanista de l'Unió Catalanista i el vell republicà de l'Unió Republicana. El secretari de la Cooperativa de Montblanc, el President de la Comandant de Sant Sadurni, el corista de l'Orfeó Manresà, el sardanista convençut i l'excursionista vecceltrant, el soci del grup esperantista de Vilafranca i el delegat de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a la Poble de Lillet. El mestre d'escola de Matadepera i el Bibliotecari de l'Ateneu Obrer del Poble Sec. Els subscriptors de les « Edicions Proa ».

(Segueix pag. 2).

REFLEXIONS d'un Catalanista

(Continuació)

el sindic del Sindicat Agrícola el vocal del Sindicat Vinícola, el tresorer del Casal i el membre de la Junta de la Comarca i el director del teatre, el Manelic de « Terra Baixa » i Don Godofredo de « El castell dels tres dragons », el senyor Esteua i el senyor Canons, en Romagosa i en Recolons, el Pepet, el Jaumet, el Cintet, el Quimet, el Peret i el Joanet. De les masses de l'Esquerra n'es tothom i ningú no manca quan es crida.

Si cal deixar la feina es deixa. El que ara fa de pagès a Ceret o a l'Inca, perd un jornal. El que fa de llogater a Montlluís en perd dos. L'obrер de Perpinyà en perd mig. Però a la reunió general no n'hi manca ni un. Feia quatre anys que cadascu anava per les seves. Ara s'ha fet sentir una veu i tots l'han reconeguda. A la veu de Catalunya, les masses de l'Esquerra responen present. Aquí es a Perpinyà, demà serà a Carcassona, demà passat serà a Tolosa i a Montpeller. I les masses de l'Esquerra a França que ara responen presents, saben certament que hi ha a Catalunya, invisibles i presents, unes masses de l'Esquerra que esperen la seva hora. Aquesta certesa els dona una gran força i una gran voluntat.

A França i a Catalunya les masses de l'Esquerra es mouen i si es mouen es senten de que viuen.

Que cap catalanista, que cap patriota català no ho oblidí. Tot es possible a la nostra Patria si es compta amb aquestes masses de l'Esquerra i res de bo no podrà fer-se sense elles.

Perquè... Deixem-ho dir poc a poc, sospesant cada paraula. Perquè les masses de l'Esquerra son Catalunya mateixa.

Eugeni XAMMAR.

PER CATALUNYA

Aviat Catalunya viurà un moment decisiu de la seva historia. La caiguda, més o menys proxima, del règim franquista, es inevitable i fatal. El retorn de la normalitat posarà al viu una sèrie de qüestions que els partits polítics, fent-se eco del pènicar del poble i abandonant particularismes inútils i nocius, hauràn de resoldre de manera a satisfer les aspiracions d'ordre moral i material que s'hauràn forjat en l'ànima de les poblacions durant l'opressió a que han estat sotmeses.

Però hi ha una qüestió vital que es plantejarà abans que cap altra. Serà indiscutiblement la que fa referència a la personalitat i al règim que Catalunya haurà de tenir conjuntament o en relació amb els altres pobles de la península.

Com a catalans nacionals hem anhelat sempre pel nostre poble l'esplendor que únicament pot donar-li un règim de la més ampla llibertat. Estem segurs que avui, Catalunya tota, sent com mai aquesta necessitat. Un règim d'opressió com el que viu la nostra Patria no pot tenir altra conseqüència que fer més intens el desig innat en ella de llibertat política i social. No podem afirmar, perquè és impossible predir-ho, com es manifestarà el dia de demà la voluntat del poble català a l'escollir homes i programes polítics, però això resta a segon pla.

La primera tasca és obtenir el reconeixement ple i vigoros de la personalitat de Catalunya. I en això, si que podem afirmar que el poble català, unànim, vol veure complades les seves ansies d'emancipació durable i efectiva.

Le noies que ens arriben de Catalunya ho testimonien prou clar. A més, es suficientment conegut el manifest del Front Nacional de Catalunya. Hom tingut també ocasió de llegir uns punts programàtics fets públics (de la manera que avui poden fer-se aquestes coses a la nostra terra) per Esquerra Republicana de Catalunya, organitzada i constituïda en la clandestinitat. I tot coincideix en la voluntat ferma i intangible d'assolir per Catalunya un grau de màxima llibertat.

Fem memoria, però. A l'enderroc-se la monarquia a Espanya el poble català per boca del seu gran patriota Francesc Macià, proclamava la República Catalana enmig de l'entusiasme i de la devoció. Uns dies més tard el sentit polític dels catalans els feia transgír i es fiaven a les promesses dels partits espanyols que es comprometien a donar satisfacció plena a les aspiracions catalanes per mitjans constitucionals. El temps passà, l'ambient polític s'enrari i un Estatut regatejat i esquifit fou el que restà de les promesses fetes.

Carles Pi i Sunyer, en l'interessantíssima resposta feta a Martine Barrios a una consulta que aquest, amb caràcter purament particular li adreçava fa bastants mesos, demanant-li el seu parer respecte una possible futura col·laboració de Catalunya amb la República, és referia a aquell fet relacionant-lo amb els exemples similars que ens forneix l'història de la primera República. Pi i Sunyer afirmava que mai Catalunya havia negat la seva col·laboració a cap República i sempre a costa de sacrificis en les seves idees més preuades.

Actualment els partits espanyols a l'exili accepten el fet país que l'Estatut es insuficient i s'avenen a prendre'l de base com a punt de partida per a futures ampliacions. Les manifestacions públiques, verbals i escrites, fetes aquestes darreres setmanes pels partits espanyols residents a França i les contingudes en el manifest que s'acaba de rebre publicat per la « Junta Espanola de Liberación » — exposició ampliada dels acords presos en l'acte de la seva constitució a Mèxic — exposen la conformitat d'una revisió en un sentit més ampli dels principis constitucionals i dels Estatuts.

Els catalans, els que son a la Patria i els de l'exili, no podem deixar de manifestar la nostra simpatia a la bona predisposició dels partits espanyols. Però, no obstant, els catalans d'allà, els d'aquí i els de més lluny, hem de formar un bloc sense esquerdes que defensi els interessos supremes d'una Catalunya tan lliure com sigui possible.

Que Catalunya, sempre capdavantera en totes les lluites que els pobles ibèrics han sostingut per la llibertat, trobi en la nova República la comprensió que mereixen els seus sentiments generosos. Que les lliçons i l'experiència des passat serveixin de pauta al règim i que els homes encarregats de bastir els punts de la República tinguin la clarividència de donar satisfacció al poble català, lleialment i amb noblesa, en les seves justes i prou diferides aspiracions.

Catalans i aplegats tots, velleim per Catalunya i perquè els principis de la Carta de l'Atlàntic siguin la inspiració i el guió dels homes que demà han de forjar els destins del nostre poble.

Fem tots que la sang versada, els dolors i els sofriments de Catalunya, en la carn viva dels seus fills, no siguin estèrils.

HILARI SALVADO.

Ni proselitisme ni demagogia

Els treballs polític, economic i social que deixarà la caiguda dels règims de força, planteja problemes d'una envergadura tan gegantina, que es indiscutible que caldrà aportar-li el màxim esforç, i posar-hi tota l'atenció possible, per tal que l'edificació i reconstrucció de les desferres deixades per el feixisme i el nazisme, no deixi cap marge al retorn de règims que no estiguin basats en la voluntat popular. Hem parlat d'edificació i reconstrucció. Caldrà cimentar solidament el Dret a la Justícia i la Llibertat dels pobles, sobre bases que no siguin un sofisme més i es

Els partits i Catalunya

Què fa l'Esquerra ?

Som dels convençuts, que la democràcia es de tots els règims de govern coneguts, el que té menys defectes. I es per això, que reclamem per Catalunya una democràcia autèntica, que es reflexi en tots els seus organismes i institucions.

Si ja podem estudiar projectes de lleis, de reformes de tota mena, però que no podran tenir força fins que el poble català pugui pronunciar-se per ell mateix, podem des de l'exili organitzar democràticament les nostres activitats.

La guerra i l'exili havien desorganitzat els Partits; avui els que com a França, ja no estem obligats a parlar a cau d'orella i a interpel·lar-nos per noms suposats, cal i es deu de parlar clar i aixecant la veu perquè tothom ens compregui i ens entengui.

La democràcia s'apoya en el poble, però el poble cal que s'organitzi en partits, per intervenir efectivament en el control i direcció dels afers públics.

Catalunya tenia amb la República un gran Partit de masses : Esquerra Republicana de Catalunya; un Partit de minoria selectes integrat gairebé exclusivament d'intellectuals, que era Acció Catalana Republicana. El Partit de l'intransigència catalanista, Estat Català. Un Partit marxista que començava a desenvolupar-se el Partit Socialista Unificat de Catalunya. Un altre Partit marxista de tendència Trotski, comptant amb un nombre limitat de militants, però molt actius i preparats per a la lluita. Hi havia també la Federació Anarquista Ibèrica, la qual no havia acceptat la República, però que comprenent la lliçó dels fets, sembla que actualment prengui una posició intervencionista. I esperem que podrem llegir aviat, el seu programa d'actuació política. Del costat conservador, un sol partit antifeixista : Unió Democràtica de Catalunya, que malauradament no havia fet gaires adeptes entre les dretes catalanes.

Quina es la posició actual d'aquests Partits? Com actuen els seus afiliats que han restat a Catalunya? Quines son les seves activitats a l'exili? Heus-aci tres preguntes que tots els catalans es deuen fer molt sovint.

Nosaltres volem intentar de respondre amb equanimitat isense passió, servint-nos d'elements d'informació segurs i controlats. Començarem pel Partit majoritari, Esquerra Republicana de Catalunya. De Barcelona s'ha rebut un manifest que creiem que « Foc Nou » podrà publicar molt aviat, en el qual, després d'una afirmació de principis prova que, malgrat la cruel repressió franquista, els vells militants de l'Esquerra persisteixen en la mateixa ideologia i fan nous adeptes. I tenint compte de l'evolució economica i social del mon, proposa esmenes i millorament del programa polític del Partit. Ens reservem per

evident que això no s'ha de reconstruir sino que s'ha de edificar, i al fer-ho, cal prescindir en absolut dels vells topics del proselitisme i de la demagogia. Seria una falta imperdonable que tornéssim a caure en els errors passats, demostrant la nostra incapacitat per a consolidar un nou règim de veritable democràcia, punt bàsic de tota la vida humana. Si tots els sectors polítics i socials no ho interpretéssim així en aquests moments historics, pitjor per ells i per tots, car alshores si que se'ns podria aplicar aquella màxima que diu que « els pobles tenen els governs que es mereixen ».

Es hora de no defraudar les esperances del poble que confia en el ressorgiment de la seva personalitat individual i colectiva, no es el moment de pescar en aigües turbolentes. Nomes la claretat, la puresa i la dignitat polítiques, poden donar-nos allo que els pobles esperen amb tanta impaciència : la veritable democràcia.

No serà pas una qüestió d'intrigues ni de paraules buides el que vindrà a solucionar els greus i espinosos problemes de la reconstrucció política, economica i social del nostre país, sino que serà un treball de dignitat, de puresa i honestat en tots els sectors polítics i socials, allo que farà que els mots Dret, Justícia i Llibertat no siguin tres noms per adornar discursos o articles periodistics.

Com mes gran serà la coordinació mes fructifera serà l'obra de reconstrucció, com mes forta i ampla l'entesa, mes sòlida la llibertat. Per arribar-hi hi ha només un camí : la bona voluntat de tots.

Jaume RUCHES.

mes tard, comentar degudament les aspiracions de govern propugnades per l'Esquerra que ha restat a Catalunya.

Els antics Casals actuen clandestinament i ara mes units que mai, perquè allà el feixisme es present i continua les repressions aquests darrers temps molt accentuades. Aquesta unitat de l'Esquerra sota la repressió franquista, deuria servir d'exemple als que son exiliats, i així s'evitarien aquest trist espectacle que donen els uns aixecant bandera d'escissió, sense esperar una Assemblea general dels militants a França, que es l'unica amb autoritat per a puguer elegir els seus dirigents legítims. Els altres entossudint-se a mantenir vells prestigis caducats i, després d'un llarg silenci que ha produït la desorientació del Partit, nomenant per decret un Consell Directiu del qual no voldem discutir els noms que el componen, doncs no es aquest el nostre propòsit, però que li neguem l'autoritat democràtica perquè, ho repetim, ningú deu ni pot atribuir-se la representació del Partit, sense previament haver convocat tots els seus militants, sense excepció, en una Assemblea, per definir la seva posició i elegir els homes que l'han de representar.

Sortosament, una vegada mes la manca de sentit polític de certs dirigents, ha estat superada pel profund sentiment democràtic dels militants, i a Perpinyà, els dies 25 i 30 de setembre, es celebrà una reunió de tots els afiliats a l'Esquerra que resideixen als Pirineus Orientals. En aquest mateix numero es publica l'Acte d'aquesta Assemblea. Cadascu exposà lliurement el seu criteri i com sempre de la discussió en sortí la llum, una llum esclatant que demostra la vitalitat del Partit, pel convenciment profund de les idees esquerranes i democràtiques i del sentiment patriòtic de les masses que integren aquest gran moviment que ha estat, és i sera, ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

Heus-aci el bon camí; recolar-se en la democràcia per aplegar el Partit, i en sortint mes fort per combatre el feixisme, defensam Catalunya.

Els que tenen la consciència tranquila no han de tenir cap por d'afrentar-se amb les masses del Partit que resideixen a França, doncs poseixen una gran experiència política, que els hi ha donat la lluita per portar la República en 1931; la resistència contra el centralisme renacent del 1934, la guerra contra el feixisme internacional i els seus complices a Espanya, el 1936. I han reflexionat i madurat totes aquestes lliçons, en aquest dur exili que comença el 1939 i que podria acabar se molt aviat, però que a largaria sense cap mena de dubte, la nostra discensió i la manca de coratge a l'encarar-se amb els problemes, que manifesten certes personalitats a prestigi estrafet.

Caldrà que el Consell Directiu de l'Esquerra a França, que ha estat nomenat pels elements que residuen del darrer Directori a Catalunya abans de l'exili, fes una declaració invitant a tots els militants a reunir-se en el seu Departament de residència, per elegir un Secretariat Departamental, i això fet, els delegats de cada Departament es reunissin en plè, en el qual haurien d'assistir també totes les persones que han ocupat un alt càrrec públic, tals com els antics components dels directoris, ministres, sot-secretaris, diputats i alcaldes. Els delegats departamentals amb veu i vot segons el cens de militants residint a llur departament i inscrit al secretariat respectiu. Les personalitats representatives amb veu, però sense vot, doncs el seu vot personal, estaria ja representat per llurs delegats departamentals.

En el nostre proper article, us parlarem de les activitats dels homes de l'Esquerra, a Mèxic, i de l'activitat dels altres Partits catalans. Avui volem acabar proclamant ben all la nostra fè i la nostra confiança en Esquerra Republicana de Catalunya, que depurada i rejuvenida, es el Partit que té el deure de liberar Catalunya i instal·lar-hi un règim de govern en el qual la llibertat hi sigui la senyera, el respecte mutu entre catalans la norma, la justícia social l'acció de cada dia.

Per damunt de tots els personalismes, el Partit. Per damunt del Partit : Catalunya!

Joan Alvarez de LARA.

SILVIO TRENTIN

Els diaris tolosans han dit largament paraules elogioses a la bona memoria de Silvio Trentin, professor universitari italià, vençola de naixença, establert a Tolosa pocs mesos després de l'assassinat de Matteotti. Tots els exiliats recordaran la silueta acullidora del que podríem dir era el nostre degà, a la seva llibreria del carrer de Languedoc, sempre amb l'ensetia « Per Catalunya » al trauc. No les repetirém les paraules ja dites, però orem demore nostre insistir en les relacions de l'ilustre colega de professorat i d'exili amb els nostres i amb Catalunya. El coneguerem a Barcelona, pel Desembre del 1937, quan hi anà a portar l'original d'un seu llibre sobre els procediments antihumans del règim feixista, que traduït per l'Alfonso Masres es publicà en català per aquells temps.

a Tolosa, maridada amb un català, company nostre de proselitisme, viviem el mes emocionat condol.

Jesus M. BELLIDO.

En arribar nosaltres a Tolosa, fou un dels que amb mes afecte ens acullí, especialment els literats, per la gran amistat que l'unia amb en Masres, coneixedor com era del valor que té trobar, allà on la dissort ens porti, braços amics i cors disposats a comprendre i ajudar. Fou un dels habituals de les nits de conversa a la Caserna del Canal, el primer any de la nostra estada a Tolosa, i ens hi donà una lectura de primer any de la nostra estada a Tolosa, i ens hi donà una lectura de fina crítica i de sentit humà.

En els divuit anys que durà el seu exili en conegué totes les amargors, treballà amb les seves mans com a palleta, passà llargues temporades tenint cura d'una masia, i solament els darrers anys consolidà la seva situació a la llibreria. En caure Mussolini, l'estiu de l'any passat, marxà a Itàlia, a la seva comarca natal de Treviso, on lluità amb mala fortuna, i pel Marc d'anguany morí a Treviso mateix, en circumstàncies que encara no coneixem, volent dels seus dos fills barons, sense el consell de veure finalitzada la lliberació de la seva Itàlia, però segur d'haver fet el seu deure fins al darrer moment. A la seva filla, que restà

Un aniversari 6 d'Octubre del 1934

De Béziers ens arriba un interessant manifest. No disposant de prou espai per reproduir-lo íntegrament, n'extraïm els següents paragrafs : « Avui fa deu anys Catalunya s'aixecava revoltada. Afavorit per la inacció, el partit reaccionari i anti-republicà de la CEDA, acapallat per Gil Robles, entrava al Govern espanyol per tal de preparar el terreny a la sublevació militar que havia d'ofegar les ansies populars i anular per la força els principis avançats que inspiraven la jove República Espanyola. « Lluís Companys, President de la Generalitat, en nom dels partits democràtics representats en el Govern català, exterioritzava en un gèstic viril i encertat el descontentament

la repulsió del poble de Catalunya. Astut, noble i heroi, s'unia al moviment de protesta dels catalans. Indirectament s'abatia ferotge, damunt dels dos pobles, la repressió violenta de les forces negres precursoris del feixisme.

« Repudiem, com ho femem aleshores, als traïdors de la República, instruments conscients del positivisme feixista i evem el nostre Terroros hom-natge als caiguts d'Octubre de 1934, precursors de la resistència heroica al feixisme.

« Béziers, 6 d'Octubre del 1944. — ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA. Integrant del Comité de Relacions de les Forces Democràtiques Espanyoles, (Comité de Béziers) »

DOMENECH LATORRE

No eren tots responsables polítics, antifeixistes, els que el Janer i Febrer de 1939 pasaren la frontera vers terres de França. Ni eren tampoc feixistes ni molt menys els que restaren allà baix.

Com s'explica el fet de que passés la frontera tanta gent que no tenia que veure amb la política ni la guerra, i per contra restessin allà tants i tants patriotes que han pagat amb la seva vida i els seus fills la llibertat dels altres, el seu gest? Determinació voluntària o forçada per manca de possibilitats de sortir d'Espanya? És aquest fet un dels capítols de la nostra tragèdia que algun dia serà explicat. Entre els que s'hi quedaren hi havia en Domènec Latorre. De tots els militants del catalanisme i dels partits esquerrans qui no el coneixia?

No es celebrava ací de propaganda ni lloc on fos feta afirmació de fe catalanista, que ell no hi fos present amb la seva senyera i el seu grup de Patria Nova i amb el símbol de representació espiritual dels catalans d'Amèrica. La seva tarja de visita que mo'ts s'guardaven amb un cert somriure, va arribar a assolir renom. Deia que catalans de Cuba, de l'Argentina, del Brasil, de Xina, etc., li havien confiat la representació. No faltava qui qualificava de tòria o mania volguer portar i cuidar sempre aquesta delegació. Això ho havia de pagar amb la seva vida. Però tot el demés; tot el que li havia estat trobat quan fou detingut no podia constituir delictes cap mena. En el registre que li fou fet, li trobaren un llibre amb bones fotos d'edicades del President Lluís Companys, una gran senyera catalana — sens dubte la del grup Patria Nova — i unes notes diàries en les que segurament li estaven anotats els fets més destacats que tenien lloc del moviment patriòtic. Amb la bandera al coll fou passejat pels carrers, en el seu trasllat a la Comissaria i d'aquesta a la Presó Model. El sumari cursà ràpid i el judici fou prompte celebrat. Sens dubte hi havia interès en suprimir també mol aviat. Algun dia parlarem d'aquests judicis o consells de guerra, dels procediments que han estat posats en pràctica i que per espai de cinc anys han condemnat a mort i a la pèrdua de la llibertat, a tants milers i milers d'antifeixistes espanyols. El món civilitzat s'avergonyirà d'una cosa semblant.

Per a Domènec Latorre la condemna fou a mort. Després, traslladat a la sexta galeria, a les cel·les de planta baixa, on els condemnats a la mateixa pena esperaven la matíada tràgica en què serien arribats els seus noms per ésser

traslladats al lloc d'execució. Allí passà en Domènec prop d'un mes esperant el seu dia, temps d'engunya i esperança a la vegada, per si pogues arribar un indult.

Vàrem trobar un ingenios sistema de correspondència. I cada dia en unes poques ratlles ens comunicàvem els nostres pensaments i sentiments. Aleshores Domènec el subconscient no l'enganyava quan li deia que moriria davant del piquet d'execució. Jo l'encoratjava, li deixava entreviure la possibilitat de l'arribada de l'indult. Però l'encoratjament no calia, perquè en cap de les seves notes s'hi demostrava defalliment. Molt al contrari; deia que si havia de morir, ho faria content, perquè era per Catalunya que donava a la seva vida.

Un diumenge al matí, després de la nostra assistència obligatòria a la missa, desfilàvem tots els presos de la sexta galeria per tal de tornar a les nostres cel·les. L'orquestra improvisada de la Presó que havia acompanyat la cerimònia religiosa, tocava encara. Al passar davant de la cel·la de Domènec, vàrem sentir, amb gran astorament per part nostra, que aquest i els seus companys, amb veu bastant forta, cantaven els « Segadors » i la « Marsellesa ». Sortosament, el soroll dels nostres passos al desfilar i la música que s'guia tocant, ofegaven llurs veus. En aquell reco de mon encara no havia minvat la moral.

Una tarda, al sortir a passeig al pati, ens fou comunicada la nova fatal. Aquella matíada, entre els que havien estat emportats per a ésser executats hi havia en Domènec Latorre.

Ningu va poder explicar-nos com va morir, però tenim la seguretat més absoluta, de que ho va fer noblement, coratjosament, i que el seu darrer crit no va poder ésser altra que el de un vigorós: « Visca Catalunya ».

« Pobre Domènec! ». Ell que de llavors per a poder ésser útil a la Patria, el destí va voler que li donés el que hom mes pot estimar... la seva vida. Ell i la seva sang, com la del President Companys, i com la de tants altres patriotes, hauran fecundat d'un bell futur de llibertat la terra estimada de Catalunya, i amb ella, les altres terres d'Iberia.

Sembla que algú va dir que la cronica no té els drets de la Història. Nosaltres creiem que aquestes ratlles podrien servir a l'una i a l'altra. E' desnotisme amb les seves turbulències fa sempre maridar. El feixisme espanyol a l'afusellar a Domènec Latorre, va inscriure el seu nom entre els de Catalunya.

J. DURAN I GUARDIA.

Els militants d'E. R. C. dels Pyr. Or. aclamen l'unitat del Partit i acorden la seva reorganització

La reunió convocada per militants de cadascuna de les Federacions Comarcals del Partit d'Esquerra Republicana a Catalunya, ha constituït un esdeveniment extraordinari. Hom calcula l'assistència al voltant de 500 persones, arribades de tots els punts del Rosselló, Conflent, Vallespir i Cerdanya. Entre aquests militants l'entusiasme ha estat considerable.

Am amb un lleuger retard ocasionat per les tasques de control rigoros dels assistents, ocupà l'estrada la Presidència formada pels senyors: Francesc Jené (Diputat a Cortes), president; Julià Gual (E. R. C.), secretari; Josep Puig Pujadas (Diputat a Cortes) (Girona), Joan Garcia Castellet (Barna Cluat), Carles Rossetto (Tarragona). Els acompanyaven els Srs. Martí Barrera, Diputat a Cortes, Hilari Salvado, Josep Delmas, Leopold Morant i altres.

El president obrí l'acte congratulant-se de la nombrosa assistència que dona a l'esposa sala de la « Union de Comercants » un aspecte magnífic, cosa que prova la força permanent del Partit. Exposà les circumstàncies que han permès de poder celebrar aquest acte i que no són altres que l'alliberament de França, gracies al mèrits estor deis exèrcits aliats i de les glorioses F. F. I. Recordà els grans moments pels quals travessa la nostra Patria i rest fervoros homenatge a tots els caiguts per la causa de la llibertat, simbolitzats en la persona immorttal del President Companys. L'Assamblea dempeus guarda un minut de silenci epilogat per un emocionador crit de Visca Catalunya i, que es contestat clamorosament i entusiasmicament aplaudit. Acaba exposant els motius de la reunió i que poden resumir-se en el projecte decidit de reagrupar tots els elements del Partit fins ara dispersos.

El Sr. Gual llegí dues proposicions que son aprovades per unanimitat sobre la reorganització del Partit.

El Sr. Claret (Andreu) defensa l'elecció d'una taula de discussió i davant l'oposició de gairebé tota l'Assamblea, planteja en termes

claríssims l'existència, dins del Partit, d'una facció que, seguint inspiracions totalment estrangeres a les orientacions generals d'E. R. C., s'ha adherit a l'organització Aliança Catalana, part integrant d'Union Nacional Espanola.

A continuació s'obre un ample debat en el qual hi participen entre altres els Srs. Fontbernat, Arnau Cortina, Misses, Puig, etc.; i en el curs del qual es demostra la voluntat decidida de la gran majoria de mantenir l'integritat del Partit contra tots els intents de divisió. El Sr. Claret però, infatigable, i amb un desig evident de fer-se remarcar, qualifica de poc democràtica l'actitud de la Presidència que es resisteix a accedir a la seva demanda i magrat que Porador s'atreu l'hostilitat de l'Assamblea, segueix parlant fins que el Sr. Rossetto (Carles) fa remarcar que, en aquest cas, la única posició antimocràtica és la adoptada per aquest petit grup, i afegeix:

« La manera com heu constituït aquest consell fantasmagoric es la mes forta transgressió als principis democràtics, puix nosaltres, com a Comissió Organitzadora d'aquesta Assamblea, no hem tingut mai la intenció de canviar res al Partit ni d'investir-nos amb càrrecs que no ens perteneixen, cercant soiament reagrupar l'Esquerra Republicana i vigoritzar-la, per què aquesta, més tard, en un Congrés General, al qual participaran els representants autèntics de tots els militants d'E. R. C. que vuen exiliats a França, determini la seva acció i el seu pensament, mentre que vosaltres heu format un Comitè Executiu prescindint de l'opinió del militant ».

L'Assamblea acull aquestes manifestacions amb grans aplaudiments i el Sr. Queralt presenta una proposició, segons la qual, la C. O. organitzadora de l'acte estableixi ràpidament el cens complet d'els militants dels Pyr.-Or. i convoqui una nova Assamblea per a elegir el Comitè Departamental.

Quan tothom es pensava haver arribat a un acord definitiu, el Sr. Claret, en mig de la cridoria general, anuncia que, si no son ac-

ceptats els seus punts de vista, ell i els seus companys es retiraran de l'Assamblea i es consideraran fora de la disciplina d'E. R. de C.

Així que acaba de fer públic l'anunci de la dissidència del grup simpatitzant amb Aliança Catalana tota l'Assamblea exterioritza la seva satisfacció i demana a la Presidència que aquestes persones siguin considerades, d'acord amb la seva declaració, baixa del Partit.

I mentre el grup Claret consumia la retirada, acomiadats pels crits de protesta de tota la sala, la proposició Queralt-Carles es aprovada per aclamació. El President clou l'acte, i anuncia que la proxima reunió tindrà lloc el dissabte propiement dia 30 d'aquest m.s.

**

Es diria que, aquest final no va ésser del gust de tothom. Ho demostra la reunió, segons sembla, que al vespre varen demanar els elements simpatitzants d'Aliança Catalana, als dirigents d'E. R. C. i que aquests varen creure que no hi havia cap inconvenient en celebrar. S'gones es diu, i con a resposta al projecte d'entesa presentat pel grup d'Aliança C. els representants d'E. R. C. feren esforços per a fer comprendre als seus antics companys de Partit que tota possible conciliació està subordinada al seu reingrés a la disciplina del Partit d'E. R. C. Les nostres notícies son de que no hi va haver acord.

El que diuen i el que fan ells

El discurs d'un ministre que es diu Carceller

El dia 10 de Juny s'inaugurava a Barcelona la « XII Feria Internacional de Maestras ». Va haver-hi, es clar, discursos. I en nom del Caudillo en pronuncià un el ministre d'Indústria i Comerç, camarada (dels falanxistes) Carceller, el qual sembla que va voler contestar les crítiques que es fan del seu règim i ho feu (en espanyol, és car):

« Alguns cops s'han fet comentaris en l'exterior sobris si el nou règim està caracteritzat per tals o quals matisos; i som indignats i suportem amb resignació cristiana els errors dels altres. Si a Espanya el règim actual hagues estat significat p' aquests matisos que tan lleugerament se'ns han atribuït, no haurien passat per Espanya els cents de milers de fugitius de tants països (incloent-hi els d'Espanya?) races i religions i, tot i que Espanya estava depauperada i que havia estat víctima de tanta incomprensió, amb gest snyorial i caritat cristiana, facilità el pas de quantitats innumbrables de persones de característiques tan distintes. Està demostrat doncs, el fet irrefutable de que el règim espanyol no està inspirat en el d'altres països, i que està fundat enterament en el mes pur i en el mes perfecte sentit de respecte a la personalitat humana... » En realitat, està inspirat en una por saludable als països als quals pertanyien els fugitius. En quant a la personalitat humana, com que sembla que es estranjerana...

**

Compara més avall la situació actual del país amb la de 1917:

« Era Espanya en aquells temps un règim completament proveït i governat per un Règim que es deia democràtic i, amb tot era freqüent veure a Barcelona en aquells dies metralladores pels carrers i alguns cops acompanyades de canons. Aquest cop Espanya surt d'una situació de depauperació, i en contrast, en entrar en el quart any de la guerra mundial, s'ha pogut celebrar a Barcelona el Congrés Eucarístic Diocesà... El contrast és clar i categòric » (Suposem que es refereix a la diferència entre els canons de '75 i els canons de l'Església.)

**

Tambe es distingia aleshores Barcelona perquè abundaven els que pretènen ésser demòcrates i monàrquics organitzant parlaments dissidents i dient que eren facciosos els altres parlaments... (Mane de Deu i facciosos I)

I encara no s'havien sub'evat.

**

« Tenim el màxim respecte per qualsevol situació exterior... Desitgem viure i conèixer amb els altres; pero en quant al règim interior d'Espanya la ferma unió dels espanyols al volt del Caudill farà que no s'admetin ingerències per res ni de ningú. »

(Ni coronés.)

**

No hem d'envejar res en el sentit moral i espiritual que anima en la nostra política interior que ens porta a implantar el règim social més avançat del món... »

Tenim poc cotó... Tot l'altra és música.

NOTICIARI

Estat Catala

Es prega a tots els militants d'Estat Català envin llur adreça per tal d'organitzar-se i veure la possibilitat de constituir-se en delegacions comarcals i formar un Consell Directiu.

Iniscar el Casal a qual es perteneix.

Dirigir-se a la Redaccio de « Foc Nou » 48, carrer de Metz, a nom d'Estat Català.

Esquerra Republicana de Catalunya (H.-G.)

Es convoca a tots els militans a la gran Assamblea Departamental per al dia 22 del corrent a l'hora i lloc que s'anunciarà oportunament.

I. Donar compte de les gestions efectuades per la Comissió Organitzadora;

II. Nomenament del Comitè Departamental;

III. Precs i preguntes — Per la Comissio: De mir IBANEZ.

Acio Catalana Republicana

Tots els militants d'Acio Catalana, residents a França, son pregats de fer conèixer els seus noms i domicili, a la Secretaria del Partit, que provisionalment ha quedat establerta a la següent adreça: J. Ferrer Aymar, 8, rue de la Trinité, Toulouse.

Centre d'Etudes Economiques et Sociales Barcelone-Toulouse

Amb aquest nom ha quedat constituït un Centre d'Estudis Economics i Socials, que té el seu estatge al n.º 1 del Boulevard d'Arcole. El Centre tindrà per finalitat establir relacions socials entre els dos pobles i aferrar els lligams d'amistat que els han unit en la desgracia, i crear entre ells en el present i per l'avenir una cooperació durable d'interessos i sentiments. Tot això es proposa fer-ho per mitja de conferències, viatgs col·lectius i per tots els mitjans que es considerin convenientes.

Visita al Museu d'Historia Natural

Diuen pasat dia 1, un grup d'amics nostres, exiliats polítics, entre els quals « Foc Nou » hi estava representat, varen visitar el Museu d'Historia Natural de Toulouse.

La visita va allargar-se per espai de dues hores, en el transcurs de les quals, el Sr. Astre, amb la seva gran competència, va donar-nos totes es explicacions necessaries perquè es visitants aprofitessin bé del seu pas per aquest magnífic Museu. Aiximateix ens

preguen que d's de aquestes planes voquem expressar el seu remerciament al Sr. Astre per la seva gentil i esca atenció.

Aniversari de Lluís Companys de l'afusellament

Per diumenge vinent dia 15 d'Octubre, s'organitza a Perpinyà una gran Reunió de Germanor Catalana, a la memòria del que fou President de Catalunya, Lluís Companys. La reunió consistirà en un gran acte públic en el lloc i hora que s'anunciarà oportunament. A la tarda, es posarà una pedra a la memòria del President i de tots els màrtirs del feixisme.

FOC NOU hi estarà representat i amb motiu d'aquesta gran reunió de Germanor Catalana, ha editat una fotografia del President que tothom podrà adquirir per un preti modic. Les comandes que vulguin fer es nos res amics, poden ja adreçar-les des d'ara, a la Redaccio de FOC NOU, 48 carrer de Metz.

Tots els catalans exiliats a França voldran ésser presents a la gran reunió de Germanor Catalana, de diumenge dia 15, a Perpinyà, en a qual, s'homenajarà la memòria de Lluís Companys i de tots els caiguts en la lluita contra el feixisme.

Es diversos Hotels i restaurants de Perpinyà asseguraran el ramuntament i l'hostatge de tots els assistents. — La Comissio Organitzadora.

L'homenatge de Foc Nou a la memoria del President

Amb motiu de complir-se l'aniversari de fusellament de Lluís Companys, FOC NOU dedicarà el seu numero vinent a la memòria del que fou President de Catalunya. Amb motiu també d'aquest aniversari, FOC NOU editarà una fotografia de Lluís Companys que tots els nostres amics poden demanar d's d'ara, a la nostra Redaccio.

Casal Catala

Divendres al vespre va inaugurar se aquis casal que té el seu local al café Florida, plaça del Capitolet, i que vol ésser la casa que apliqui a tots els catalans de Tolosa i de la seva regió, seme cap distinció de matisos, ni polítics, ni sindicals. Un altre dia donar-m més detalls.

Congrés de la Joventut Combatent

Aquesta setmana s'ha celebrat a Tolosa el Congrés de la Joventut Combatent. Els actes han tingut lloc al Gran Anfiteatre de la Facultat de Letres, del carrer de Remusat. El Congrés ha pres l'acord de crear a tota la França, uns Comitès patriòtics de la Joventut Combatent.

Molt agrats a l'invitació que hem rebut.

1933 - 1936 - 1939

Catalunya primer peo de la guerra mundial

(Continuació. Veure n.º 3)

En el cas present el mal ve d'elluny. El nazisme, ja abans de la presa del poder l'any 1933, tenia una teoria i uns plans de política exterior d'agressió que després es concretaren en un moviment i en una escoa; el moviment geopolitic dirigit pel general Karl Haushofer, professor de la Universitat de Munic i l'Escoa d'Als Estudis de Geopolítica, establerta a Berlin, a la Wilhelmstrasse, amb un Seminari per a les recerques sota la direcció del Dr. Albrecht Haushofer. Els resultats d'aquests estudis eren publicats a la « Zeitschrift für Geopolitik » i en un munt de llibres indigestos pro esverdors. I es un fet que en uns articles publicats en aquesta revista pel Juny de 1937 s'hi exposaven els plans nazis contra Austria i pel Març del 1938 es que anaven a l'anexió de Txecoslovàquia, plans que, en mig de la impotència general es portaven a cap el 12 de Març i el 30 de Setembre de 1938.

El per de Catalunya contra Alemanya

Alemanya tenia també els seus plans de la Mediterrànea en els quals Catalunya jugava un paper. Pel que fa a Espanya consideraven els nazis que aquesta era el seu aliad natural contra França, i que era de l'interés d'Alemanya de fer-la forta altre vegada. La seva importància per Alemanya es que Espanya allarga les fronteres que França ha de defensar, i obliga aquesta a

mantenir un nombre de tropes als Pirineus.

Pel que fa a Catalunya...

En la península, diuen els escriptors alemanys, l'àrea de major interès polític es Catalunya, perquè:

a) es la porta mediterrània de la Peninsula.

b) les seves vies de comunicació van de cara a França; els autors alemanys les tenien ben estudiades.

c) la Catalunya gran, es a dir, els països de parla catalana, constituïts altre cop, com ho foren en el passat, en un Estat independent, podrien oferir un pont terrestre que uniria França amb el seu imperi nordafricà.

d) Catalunya forma una unitat estratègica amb les Balears. La possessió de Menorca i Catalunya per una potència, fa ineficac la possessió de Mallorca per una altra. El triangle Barcelona-Mao-Catagena, talia les rutes marítimes franceses al Nord d'Àfrica.

e) Adhuc l'estret territori de la Catalunya estrangera presenta una zona de perill per a l'expansió d'Itàlia.

f) per aquestes raons Espanya no pot tenir una Catalunya libre. Per tal de conservar els catalans sota la dominació castellana i impu'tsar l'expansió d'Espanya, la capital del nou Estat espanyol hauria d'ésser canviada de Madrid a Barcelona. Això portaria els « constructors d'imperi » castellans, mes prop d'un nou focus de poder, a l'enconament de vies marítimes i terrestres, incloent-hi el projecte de Canal des Deux-Mers ».

(S'continua.)

UNIO

Es innegable que encara que vivim en un país amic no som pas a casa nostra.

S'està demostrant aquests dies que Toulouse és una de les Ciutats de França on els homes de Catalunya i dels demés països ibèrics, senten una ansia més gran per a edificar damunt de fonaments sòlids.

No perdem de vista que a casa nostra hi ha homes abnegats que senten aquest neguit i que s'organitzen per a donar el cop fatal als lacais del feixisme internacional.

Joan SANGRES.

Un interessant comentari de "Le Populaire"

El diari "Le Populaire" de Montpeller, òrgan del Partit Socialista, publica un interessant article signat Jacques Barsac, del qual treuim aquests interessants paràgrafs:

« Actualment, existeixen dos moviments antifeixistes: "Un on Nacional" i l'Grupacio dels Partits antifeixistes. »

L'Union Nacional, constituïda sota l'impulsiu del Partit Comunista, vol reunir elements venguts de tots els partits i de tots els horitzons polítics.

L'agrupacio de Partits antifeixistes s'ha realitzat una mica per tot. Citarem la Junta Espanyola de Lliberacio, constituïda a Mèxic i que el 23 de Desembre de 1943, llençava un manifest signat per Martínez Barrios per Union Republicana; Alborno, per Izquierda Republicana; Sbert, per Esquerra Republicana de Catalunya i Prieto per el Partit Socialista i la U. G. T.

A França s'ha format un Comité de Reunions de Forces Democràtiques que compren: Izquierda Republicana, Union Republicana, Partit Republicà Democràtic Federal, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Socialista Obrer Espanyol, Moviment Llibertari, C. N. T., U. G. T., Partit Obrer d'Unificacio Marxista. El Partit Comunista ha estat sol·licitat i no ha volgut entrar-hi; no vol abandonar Gil Robles. En efecte, la Junta de Lliberacio i el Comité de Forces Democràtiques, es troben separats de l'Union Nacional i dels Comunistes, en allò que es refereix a l'extensio que ha de tenir l'agrupament nacional.

Les lletres i les Arts

L'ENCIS DESFET

Aquell mati, Eugeni havia sortit de casa mes d'hora que es altres dies. Feia un demati radiant d'abril barceloni.

Eugeni no tenia prou ulls per mirar. Era l'espectacle de cada demati però avui el trobava inèdit. Totes les coses semblaven rentades de fresc.

Eugeni tenia per costum de prendre un aperitiu en un cafè de la Plaça de Catalunya.

— Té, pensà, si jo ara fos un benic, m'imaginariu un gratap de coses... Quina ximpleria això dels cap i cues!

— No en podia ésser d'altre, cap i cues! I es rigué ell mateix de la seva ximpleria.

Tot fent camí cap a la Via Laietana, pensava:

— Cal convenir que això de la Rifa Nacional, és una de les poques coses veritablement serioses que tenim al nostre país.

Havia arribat al despatx i les seves reflexions es varen perdre ben aviat entre les restalles de numeris i els laborintines de la comotabilitat.

amb aquesta actitud i amb aquesta veritat elemental: que per restablir la República, es millor comptar amb els republicans.

La França de la resistència, la França alliberada, es troba íntegrament al costat de la República Espanyola, i esperem que el Govern de Gaulle, en aquest aspecte, com en tots els altres, no resterà pas inactiu.

seu treball. Però aquesta vegada el sobre anava acompanyat d'una noteta en la qual se li deia que, com a premi a seves serves molt estimades per la Direccio, els seus honoraris eren augmentats d'un tant per cent ben considerable.

Quan la savia casualitat s'apocera d'un home, i comença a fer-lo giravoltar entre les seves mans de fada es molt difícil reaccionar d'una manera normal, i no deixar-se emportar pels somnis mirífics.

Eugeni tenia per costum de prendre un aperitiu en un cafè de la Plaça de Catalunya.

— Té, pensà, si jo ara fos un benic, m'imaginariu un gratap de coses... Quina ximpleria això dels cap i cues!

— No en podia ésser d'altre, cap i cues! I es rigué ell mateix de la seva ximpleria.

Tot fent camí cap a la Via Laietana, pensava:

— Cal convenir que això de la Rifa Nacional, és una de les poques coses veritablement serioses que tenim al nostre país.

Havia arribat al despatx i les seves reflexions es varen perdre ben aviat entre les restalles de numeris i els laborintines de la comotabilitat.

amb aquesta actitud i amb aquesta veritat elemental: que per restablir la República, es millor comptar amb els republicans.

La França de la resistència, la França alliberada, es troba íntegrament al costat de la República Espanyola, i esperem que el Govern de Gaulle, en aquest aspecte, com en tots els altres, no resterà pas inactiu.

Passava per Mallorca i per poc no s'abraça amb un cavall. El conductor li va dir un mal nom.

Poema del Pessebre

Flor Natural als Jocs Florals del Rossello

LA VELLA QUE FILA (Fragment)

Hi ha una avia que fila al peu d'un portal. — Veniu amb nosaltres... Es nit de Nadal! — « Vosaltres rai... Els xais us dormen sols il al mati us els vigila el gos de tura. La meva feina sols la puc fer jo, i si es dolga a les mans, al cor es dura. He de filar per teixir-ne un drap que guardarem amb herbes oloroses fins que, un dia terrible, el que ara ha nat passi les seves hores doloroses. Ja em sembla veure'l com, carrer amunt, trampolant per les pedres punxegudes, va arrocant la creu, i mira ab un esguard ardent el posat de la gent, les boques mudes.

I una dona s'avança, no pot més, el rengle dels soldats burla, lleugera, i amb un drap, que és d'aquest que jo faré. li eixuga el rostre, sang i polseguera, i suor i llàgrimes, angoixa mortal, i li dona el consol d'un drap frescal que Déu segella de sq Imatge Vera. També el veig dalt d'un cim tempestuos el llamp ferint la negra nuvo'ada la terra somoguda amb tremolors el vent irat batent la creu alçada. I Ell, clavats dalt, amb els cabells dispers voleiant sobre el rostre de dolcesa amb el cos minso tot ratllat de sang que s'escola en files per sa nuca. I, a mitja nit, un grup d'amics fidels baixa el seu cos, despulla erta i morta, i, a la claror indecisa dels estels, l'embolcalla en un drap i se l'emporta. I és aquest drap, pastors, d'ara vegada, el que l'acollirà en aquell instant. Digueu, doncs, a l'Infant, que aquesta vella no va adorar-lo perquè està filant. Digueu-li baix, que no ho senti la Verge, pobre Mareta que ha de patir tant...

Joan ALAVEDRA.

a totes les seves pretensions, i es reconciliaba totalment amb la família.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa encisat per reflexionar d'una manera normal.

— Eugeni el llegí tres vegades. Però el numero era sempre el mateix: 23322!

— Es evident que hi ha coses que són més fortes que nosaltres mateixos. Si es parla de ciències ocultes, també hauria de parlar-se de circumstàncies ocultes. Es molt fàcil fer-se el despreocupat, però el tupts « esperit fort », ja tothom sap que es una cosa de molt mal gust.

— Es molt aviat dir, « això es una ximpleria ». En el meu cas es voldria veure. A mes, hi han precedents de que no tots son ximplies. Té, ara em recordo de Mestre Ruyra!

— Ens creïem que som alguna cosa i no som res més que joguets de patzar. Les nostres qualitats o els nostres defectes no son res més que un atzar. I a l'atzar qui el governa?...

Passava per Mallorca i per poc no s'abraça amb un cavall. El conductor li va dir un mal nom.

La seva mare ja l'esperava per donar-li la bona nova. Feia molt de temps que pledejaven amb un oncle de Llavanes, germà de la mare d'Eugeni, que els disputava la possessio d'una caseta i unes terres; ara un assumpte que els havia preocupat molt i que els havia fet passar moltes hores dolents.

Llegiu sempre el conte de FOC NOU En el número vinent: ESPORT 1900 per Angel FERRAN

El President Sr IRLA encarrega al Sr Rovira i Virgili la formacio del Govern de Catalunya En el moment d'entrar en premsa ens enterem de la bona nova. El President Sr. Irla, ha encarregat al Sr. Rovira i Virgili la formacio del Govern de Catalunya. Tots els Catalans nacionals rebran amb veritable joia aquesta nova.